

KONVENCIJA
DĖL KOVOS SU UŽSIENIO PAREIGŪNŲ PAPIRKIMU
SUDARANT TARPTAUTINIUS VERSLO SANDORIUS

Priimta Derybų konferencijoje 1997 m. lapkričio 21 d.

Preambulė

Šalys,

manydamos, kad papirkimas sudarant tarptautinius verslo sandorius, taip pat užsiimant prekyba ir investicijomis yra plačiai paplitęs ir kelia didelių moralinių ir politinių rūpesčių, daro neigiamą poveikį geram valdymui ir ekonominei plėtrai bei iškreipia tarptautinės konkurencijos sąlygas;

manydamos, kad visos valstybės dalijasi atsakomybe už kovą su papirkimu sudarant tarptautinius verslo sandorius;

atsižvelgdamos į 1997 m. gegužės 23 d. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) tarybos patvirtintą naujos redakcijos Rekomendaciją dėl kovos su papirkimu sudarant tarptautinius verslo sandorius (C(97)123/FINAL), kurioje, *inter alia*, raginama imtis veiksmingų priemonių, atgrasančių nuo užsienio pareigūnų papirkimo, užkertančių jam kelią ir skirtų kovoti su papirkimu sudarant tarptautinius verslo sandorius, visų pirma tokių priemonių, kurios tokio papirkimo atveju užtikrintų greitą, veiksmingą ir koordinuotą baudžiamosios atsakomybės taikymą vadovaujantis minėtoje rekomendacijoje išdėstytais sutartais bendrais principais, taip pat pagrindiniais jurisdikcijos ir kitais kiekvienoje valstybėje galiojančiais teisiniais principais;

palankiai vertindamos kitus pastarojo meto pokyčius, kuriais pasiekta dar didesnė pažanga tarptautinio supratimo ir bendradarbiavimo kovojant su pareigūnų papirkimu srityje, taip pat Jungtinių Tautų, Pasaulio banko, Tarptautinio valiutos fondo, Pasaulio prekybos organizacijos, Amerikos valstybių organizacijos, Europos Tarybos ir Europos Sąjungos veiksmus;

palankiai vertindamos įmonių, verslo organizacijų ir profesinių sąjungų, taip pat kitų nevyriausybinių organizacijų pastangas kovojant su papirkimu;

pripažindamos vyriausybių vaidmenį užkertant kelią asmenų ir įmonių kurstymui duoti kyšį sudarant tarptautinius verslo sandorius;

pripažindamos, kad norint pasiekti pažangą šioje srityje būtinos ne tik pastangos nacionaliniu lygmeniu, bet ir daugiašalis bendradarbiavimas, stebėseną ir palaikomosios priemonės;

pripažindamos, kad pagrindinis Konvencijos tikslas ir uždavinys yra užtikrinti priemonių, kurių imsis Šalys, lygiavertiškumą, todėl būtina, kad Konvencija būtų ratifikuota nenustatant jokių nukrypti leidžiančių nuostatų, galinčių daryti neigiamą poveikį minėtam lygiavertiškumui,

s u s i t a r è:

1 straipsnis

Užsienio pareigūnų papirkimas

1. Kiekviena Šalis imasi tokių priemonių, kurios gali būti būtinos siekiant įtvirtinti, kad, vadovaujantis jos teisės nuostatomis, tai, kai bet koks asmuo, siekdamas gauti su verslu susijusios nepelnytos naudos arba išlaikyti jau įgytą naudą užsiimant tarptautiniu verslu, tiesiogiai ar per tarpininkus tyčia siūlo, žada duoti ar duoda bet koki nepagrįstą piniginių ar kitoki atlygį užsienio pareigūnui kaip užmokestį jam asmeniškai arba trečiajam šaliai už pareigūno veikimą ar neveikimą einant oficialias pareigas, būtų laikoma nusikalstama veika.

2. Kiekviena Šalis imasi visų priemonių, kurios būtinos norint įtvirtinti, kad bendrininkavimas perkant užsienio pareigūną, įskaitant kurstymą, pagalbą ir skatinimą arba leidimo davimą, būtų laikomas nusikalstama veika. Pasikėsinimas papirkti užsienio pareigūną ir sąmokslas tai padaryti laikomi tokio pat masto nusikalstama veika, kaip ir bandymas papirkti tos Šalies pareigūną ir sąmokslas tai padaryti.

3. 1 ir 2 dalyse nurodyta veika toliau vadinama „užsienio pareigūno papirkimu“.

4. Šioje Konvencijoje:

a) „užsienio pareigūnas“ – bet kuris užsienio valstybės paskirtas ar išrinktas teisėkūros, administracinės ar teisminės institucijos tarnautojas; bet kuris asmuo, teikiantis viešąsias paslaugas užsienio valstybės vardu, taip pat viešosios įstaigos ar viešosios įmonės vardu; bet kuris viešosios tarptautinės organizacijos pareigūnas ar atstovas;

b) sąvoka „užsienio valstybė“ apima visus valdymo lygmenis ir sritis pradedant nacionaliniu lygmeniu ir baigiant vietos lygmeniu;

c) „veikimas ar neveikimas einant oficialias pareigas“ – bet koks naudojimasis valstybės pareigūno pareigomis, nesvarbu, ar toks naudojimasis patenka ar nepatenka į jo oficialiai apibrėžtą įgaliojimų sritį.

2 straipsnis

Juridinių asmenų atsakomybė

Kiekviena Šalis, vadovaudamasi savo teisiniais principais, imasi tokių priemonių, kurios gali būti būtinos juridinių asmenų atsakomybei už užsienio pareigūno papirkimą įtvirtinti.

3 straipsnis

Sankcijos

1. Už užsienio pareigūno papirkimą baudžiama veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasančiomis baudžiamosiomis sankcijomis. Taikomų sankcijų įvairovė turi būti panaši į sankcijų, taikomų už tos Šalies valstybės pareigūnų papirkimą, įvairovę ir, kai tai susiję su fiziniiais asmenimis, apima tokį laisvės atėmimą, kurio užtenka veiksmingai savitarpio teisinei pagalbai ir ekstradicijai įvykdyti.

2. Jei pagal Šalies teisinę sistemą baudžiamoji atsakomybė juridiniams asmenims netaikoma, ta Šalis užtikrina, kad juridiniams asmenims už užsienio pareigūnų papirkimą būtų

taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios nebaudžiamosios sankcijos, apimančios ir pinigines sankcijas.

3. Kiekviena Šalis imasi tokių priemonių, kurių gali prireikti norint užtikrinti, kad kyšis ir papirkus užsienio pareigūną gautos pajamos arba turtas, kurio vertė atitinka tokių pajamų vertę, būtų areštuoti ir konfiskuoti arba kad būtų taikomos tokį pat poveikį turinčios piniginės sankcijos.

4. Kiekviena Šalis apsvarsto galimybę taikyti papildomas civilines ar administracines sankcijas kiekvienam asmeniui, kuriam taikomos sankcijos už užsienio pareigūno papirkimą.

4 straipsnis

Jurisdikcija

1. Kiekviena Šalis imasi tokių priemonių, kurių gali prireikti jos jurisdikcijai užsienio pareigūno papirkimo atžvilgiu nustatyti, kai nusikalstama veika visa arba iš dalies yra padaryta jos teritorijoje.

2. Kiekviena Šalis, turinti jurisdikciją persekioti savo piliečius už užsienyje įvykdytą nusikalstamą veiką, imasi tokių priemonių, kurių gali prireikti jos jurisdikcijai vykdyti tokį persekiojimą užsienio pareigūno papirkimo atveju nustatyti, vadovaudamasi tokiais pat principais.

3. Kai šioje Konvencijoje apibūdinta galima nusikalstama veika priklauso daugiau nei vienos Šalies jurisdikcijai, susijusios Šalys vienos iš jų prašymu tariasi, norėdamos nustatyti tinkamiausią jurisdikciją baudžiamajam persekiojimui.

4. Kiekviena Šalis peržiūri savo dabartinę jurisdikcijos pagrindą, kad įsitikintų, ar jis yra veiksmingas kovojant su užsienio pareigūnų papirkimu; jei jurisdikcijos pagrindas neveiksmingas, imasi taisomųjų priemonių.

5 straipsnis

Igyvendinimas

Užsienio pareigūno papirkimo tyrimas atliekamas ir baudžiamasis persekiojimas vykdomas vadovaujantis kiekvienoje iš Šalių galiojančiomis taisyklėmis ir principais. Jiems neturi daryti įtakos aplinkybės, susijusios su nacionaliniu ekonominiu interesu, galimu poveikiu santykiams su kita valstybe ar su veika susijusio fizinio ar juridinio asmens tapatybe.

6 straipsnis

Senatis

Užsienio pareigūno papirkimo nusikalstamai veikai taikomas senaties terminas turėtų būti pakankamas šios baudžiamosios veikos tyrimui ir baudžiamajam persekiojimui.

7 straipsnis

Pinigų plovimas

Šalis, kurioje jos pačios valstybės pareigūno papirkimas yra laikomas pirmine nusikalstama veika siekiant taikyti pinigų plovimo srityje nustatytus teisės aktus, tokį pat principą taiko ir užsienio pareigūno papirkimo atveju nesvarbu, kur įvyko papirkimas.

8 straipsnis

Apskaita

1. Siekdama veiksmingai kovoti su užsienio pareigūnų papirkimu kiekviena Šalis savo įstatymais ir kitais teisės aktais, kuriais reglamentuojamas apskaitos žurnalų ir apskaitos duomenų tvarkymas, finansinių ataskaitų skelbimas, apskaitos ir audito standartai, nustato tokias priemones, kurių gali prireikti siekiant neleisti įmonėms, kurioms taikomos minėtų įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos, turėti į apskaitos žurnalus neįtrauktas sąskaitas, sudaryti į apskaitos žurnalus neįtrauktus ar netinkamai įformintus sandorius, nurodyti nesamas išlaidas, nurodyti finansinius įsipareigojimus neteisingai nurodant jų objektą ir naudoti suklastotus dokumentus siekiant papirkti užsienio pareigūnus arba nuslėpti tokio papirkimo faktą.

2. Kiekviena Šalis nustato veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias civilines, administracines arba baudžiamąsias sankcijas už reikalavimų nepaisymą tvarkant tokių įmonių buhalteriją, apskaitą, sąskaitas ir finansines ataskaitas ir už jų klastojimą.

9 straipsnis

Savitarpio teisinė pagalba

1. Kiekviena Šalis, tiek, kiek leidžiama pagal jos įstatymų ir atitinkamų sutarčių bei susitarimų nuostatas, teikia skubią ir veiksmingą teisinę pagalbą kitai Šaliai siekdama padėti atliekant Šalies dėl nusikalstamų veikų, kurios patenka į šios Konvencijos taikymo sritį, pradėtus nusikalstamos veikos tyrimus ir baudžiamąjį procesą ir atliekant juridinio asmens atžvilgiu Šalies pradėtą nebaudžiamąjį procesą, kuris patenka į šios Konvencijos taikymo sritį. Prašomoji Šalis nedelsdama praneša prašančiajai Šaliai, kokios papildomos informacijos ar dokumentų reikia jos pagalbos prašymui vykdyti ir jai paprašius informuoja apie pagalbos prašymo eigą ir rezultatus.

2. Kai Šalis teikia savitarpio teisinę pagalbą tik abipusio baudžiamumo atveju, laikoma, kad abipusis baudžiamumas yra tada, jei nusikalstama veika, dėl kurios prašoma pagalbos, patenka į šios Konvencijos taikymo sritį.

3. Šalis negali atsisakyti teikti savitarpio teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose, kurios patenka į šios Konvencijos taikymo sritį, motyvuodama banko paslaptimi.

10 straipsnis

Ekstradicija

1. Užsienio pareigūno papirkimas laikomas nusikalstama veika, kuriai pagal Šalių įstatymų nuostatas ir Šalių pasirašytų ekstradicijos sutarčių nuostatas taikoma ekstradicija.

2. Jei Šalis, kuri taiko ekstradiciją tik tuo atveju, kai yra pasirašyta ekstradicijos sutartis, gauna kitos Šalies, su kuria ji nėra pasirašiusi ekstradicijos sutarties, ekstradicijos prašymą, ji gali laikyti šią Konvenciją ekstradicijos užsienio pareigūno papirkimo atveju teisiniu pagrindu.

3. Kiekviena Šalis imasi būtinų priemonių, kuriomis užtikrina, kad arba ji gali išduoti nusikaltimą padariusius savo piliečius, arba kad ji gali patraukti baudžiamojon atsakomybėn savo piliečius už užsienio pareigūno papirkimą. Šalis, kuri atmeta prašymą išduoti užsienio pareigūno papirkimu kaltinamą asmenį remdamasi tik tuo, kad tas asmuo yra jos pilietis, perduoda bylą savo kompetentingoms institucijoms baudžiamajam persekiojimui vykdyti.

4. Ekstradicija dėl užsienio pareigūno papirkimo vykdoma laikantis kiekvienos Šalies nacionalinėje teisėje, taip pat galiojančiose sutartyse ir susitarimuose nustatytų sąlygų. Jei Šalis vykdo ekstradiciją tik esant abipusiam baudžiamumui, laikoma, kad abipusis baudžiamumas yra, jei baudžiamoji veika, dėl kurios prašoma ekstradicijos, patenka į šios Konvencijos 1 straipsnio taikymo sritį.

11 straipsnis

Atsakingos valdžios institucijos

Kiekviena Šalis, įgyvendindama 4 straipsnio 3 dalies nuostatas dėl tarimosi, 9 straipsnio nuostatas dėl savitarpio teisinės pagalbos ir 10 straipsnio nuostatas dėl ekstradicijos ir nepažeisdama Šalių sudarytų kitų susitarimų, nurodo EBPO generaliniam sekretoriui valdžios instituciją ar institucijas, kurios atsakingos už prašymų rengimą ir priėmimą ir kurios atlieka tos Šalies ryšių palaikymo minėtais klausimais institucijos funkciją.

12 straipsnis

Stebėseną ir palaikomosios priemonės

Šalys bendradarbiauja įgyvendindamos sistemingą palaikomųjų priemonių programą, taip siekdamos stebėti ir skatinti visapusišką šios Konvencijos įgyvendinimą. Jei Šalys bendru sutarimu nenusprendžia kitaip, tai atlieka EBPO darbo grupė dėl papirkimo sudarant tarptautinius verslo sandorius, laikydamosi jai suteiktų įgaliojimų, arba kitas jos funkcijų perėmėjas, laikydamasis jam suteiktų įgaliojimų; Šalys padengia programos išlaidas remdamosi tam organui taikomomis taisyklėmis.

13 straipsnis

Pasirašymas ir prisijungimas

1. Iki įsigaliojimo ši Konvencija teikiama pasirašyti EBPO narėms ir ne narėms, kurios pakviestos tapti visateisėmis EBPO darbo grupės dėl papirkimo sudarant tarptautinius verslo sandorius dalyvėmis.

2. Konvencijai įsigaliojus prie jos gali prisijungti bet kuri Konvencijos nepasirašiusi valstybė, kuri yra EBPO narė arba kuri tapo visateise EBPO darbo grupės dėl papirkimo sudarant tarptautinius verslo sandorius ar kito jos funkcijų perėmėjo dalyve. Kiekvienai tokiai Konvencijos

nepasirašiusiai valstybei Konvencija įsigalioja 60-ą dieną nuo jos prisijungimo dokumento deponavimo dienos.

14 straipsnis

Ratifikavimas ir depozitaras

1. Šią Konvenciją priima, patvirtina ar ratifikuoja ją pasirašiusios valstybės vadovaudamosi atitinkamų jų teisės aktų nuostatomis.

2. Priėmimo, patvirtinimo, ratifikavimo arba prisijungimo dokumentai deponuojami EBPO generaliniam sekretoriui, kuris yra šios Konvencijos depozitaras.

15 straipsnis

Įsigaliojimas

1. Ši Konvencija įsigalioja 60-ą dieną nuo dienos, kurią penkios iš priede DAFPE/IME/BR(97)18/FINAL nurodytų dešimties daugiausia eksportuojančių valstybių, kurių bendras eksportas sudaro bent 60 proc. visų nurodytų dešimties valstybių bendro eksporto, deponavo savo priėmimo, patvirtinimo ar ratifikavimo dokumentus. Kiekvienai Konvenciją pasirašiusiai valstybei, kuri deponuoja savo dokumentą po šios įsigaliojimo dienos, Konvencija įsigalioja 60-ą dieną nuo jos dokumento deponavimo dienos.

2. Jei po 1998 m. gruodžio 31 d. Konvencija neįsigaliojo pagal šio straipsnio 1 dalį, bet kuri priėmimo, patvirtinimo ar ratifikavimo dokumentus deponavusi Konvenciją pasirašiusi valstybė gali raštu pranešti depozitarui apie savo pasirengimą patvirtinti šios Konvencijos įsigaliojimą pagal 2 dalį. Šiai Konvenciją pasirašiusiai valstybei Konvencija įsigalioja 60-ą dieną nuo dienos, kurią bent dvi Konvenciją pasirašiusios valstybės deponavo tokius savo pranešimus. Kiekvienai Konvenciją pasirašiusiai valstybei, kuri deponuoja savo pranešimą po šios įsigaliojimo dienos, Konvencija įsigalioja 60-ą dieną nuo deponavimo dienos.

16 straipsnis

Pakeitimas

Kiekviena Šalis gali siūlyti šios Konvencijos pakeitimą. Pakeitimo pasiūlymas teikiamas depozitarui, kuris apie jį praneša kitoms Šalims likus bent 60 dienų iki Šalių susitikimo, kuris organizuojamas pakeitimo pasiūlymui aptarti. Šalių bendru sutarimu arba kitais būdais, kuriuos Šalys gali nustatyti bendru sutarimu, priimtas pakeitimas įsigalioja praėjus 60 dienų nuo dienos, kurią visos Šalys deponuoja ratifikavimo, priėmimo ar patvirtinimo dokumentus arba kitomis sąlygomis, kurias Šalys gali nustatyti pakeitimo priėmimo metu.

17 straipsnis

Pasitraukimas iš Konvencijos

Šalis gali pasitraukti iš šios Konvencijos pateikdama rašytinį pranešimą depozitarui. Toks pasitraukimas įsigalioja praėjus metams nuo pranešimo gavimo dienos. Šaliai pasitraukus kitų

Šalių ir Šalies, kuri pasitraukė, bendradarbiavimas dėl visų prieš įsigaliojant pasitraukimui pateiktų ir dar neišnagrinėtų pagalbos prašymų ar ekstradicijos toliau tęsiamas.

Priedas
Statistiniai duomenys apie EBPO eksportą

	1990–1996 m. mln. JAV dolerių	1990–1996 m. Iš viso EBPO, proc.	1990–1996 m. 10 didžiausių, proc.
Jungtinės Amerikos Valstijos	287 118	15,9 %	19,7 %
Vokietija	254 746	14,1 %	17,5 %
Japonija	212 665	11,8 %	14,6 %
Prancūzija	138 471	7,7 %	9,5 %
Jungtinė Karalystė	121 258	6,7 %	8,3 %
Italija	112 449	6,2 %	7,7 %
Kanada	91 215	5,1 %	6,3 %
Korėja ¹⁾	81 364	4,5 %	5,6 %
Nyderlandai	81 264	4,5 %	5,6 %
Belgija ir Liuksemburgas	78 598	4,4 %	5,4 %
Iš viso 10-ies didžiausių	1 459 148	81,0 %	100 %
Ispanija	42 469	2,4 %	
Šveicarija	40 395	2,2 %	
Švedija	36 710	2,0 %	
Meksika ¹⁾	34 233	1,9 %	
Australija	27 194	1,5 %	
Danija	24 145	1,3 %	
Austrija*	22 432	1,2 %	
Norvegija	21 666	1,2 %	
Airija	19 217	1,1 %	
Suomija	17 296	1,0 %	
Lenkija ^{1)**}	12 652	0,7 %	
Portugalija	10 801	0,6 %	
Turkija*	8 027	0,4 %	

Vengrija**	6 795	0,4 %
Naujoji Zelandija	6 663	0,4 %
Čekijos Respublika***	6 263	0,3 %
Graikija*	4 606	0,3 %
Islandija	949	0,1 %
Iš viso EBPO	1 801 661	100 %

Pastabos: *1990–1995 m.; **1991–1996 m.; ***1993–1996 m.

Šaltinis. EBPO, ¹⁾TVF.

Pastaba apie Belgiją ir Liuksemburgą. Turimi Belgijos ir Liuksemburgo prekybos statistiniai duomenys yra bendri ir apima abi valstybes. Įgyvendinant Konvencijos 15 straipsnio 1 dalies nuostatas, jei viena iš šių valstybių – Belgija arba Liuksemburgas – deponuoja savo priėmimo, patvirtinimo ar ratifikavimo dokumentą arba jei abi valstybės – Belgija ir Liuksemburgas – deponuoja savo priėmimo, patvirtinimo ar ratifikavimo dokumentus, laikoma, kad viena iš valstybių, kuri priklauso daugiausiai eksportuojančių valstybių dešimtukui, deponavo savo dokumentą, o abiejų valstybių bendras eksporto rodiklis bus priskaičiuotas prie 60 % tų dešimties valstybių viso bendro eksporto, kurių reikia Konvencijai įsigalioti pagal minėtą nuostatą.